

על האחריות החברתית של מיליארדרים

יש בארץ, כך למדנו לאחרונה, עשרות אנשים שהונם האישי עולה על מיליארד דולר. אכן, חלק מהם קנו רק לאחרונה את אזרחותם הישראלית מטעמים אישיים שלהם, אך רובם הגדול הוא משלנו: הם גדלו כאן, הלכו לצבא, לאוניברסיטה ואז זכו להצלחה כלכלית מדהימה. בהיטק, בפרמה, בנדל"ן, בתיירות, בתקשורת ועוד. מנקודת הראות של התיאוריה הכלכלית, אין צורך חיוני בקיומם של מיליארדרים ואפשר לראות את תופעת המיליארדרים כפועל יוצא עקיף של מנגנון התחרות הכלכלית, שאין ממש צורך בה. שהרי אדם לא הופך ליוזם כדי להיות מיליארדר; אכן הוא רוצה לממש את יכולתו, להצליח, להגשים את עצמו וגם לצבור על הדרך הון לא מבוטל שיבטיח את עתידו ועתיד צאצאיו לדורות רבים. אבל בשביל זה, לא צריך מיליארד דולר. יש מעט מאוד דברים שאדם מן הישוב ישתוקק להם שלא ניתן לרכוש אותם ב-100 מיליון דולר ויש צורך במיליארד דולר. לכן בעצם כל אותם מיליארדרים מחזיקים בהון עצום שהוא מיותר למעשה ונצבר אצלם ביושר ובאקראי, כאשר יש מיליוני אנשים סביבם שהון כזה, אם יופנה לרווחתם, יכול לשנות את חייהם מהקצה אל הקצה. כלכלנים מסוימים מכירים בתובנה הזאת. יש באמריקה כלכלנים רציניים וגם פוליטיקאים בכירים שממליצים להטיל מס ייחודי על מיליארדרים; לא כדי להעניש אותם חו"ח, אלא כדי להגדיל את השוויון בחברה באמצעות המס שתגבה המדינה מהמיליארדרים. תנוח דעתכם, לא מדובר בצעד בולשביקי של הלאמה אלא בצעד סוציאל דמוקרטי של מיסוי הון פרוגרסיבי. בשיעור מס הון של 4% לשנה, אחרי 30 שנות תשלום יוותר ממיליארד דולר יותר מ-300 מיליון דולר וזאת לפני שחישבנו את הריבית והרווח על סכום זה. אבל בארץ הנושא לא עומד על הפרק וכך יש לנו עשרות מיליארדרים שמחזיקים הון רב שבעצם אינם נזקקים לו. ומה בכל זאת הם עושים עם הכסף? ובכן למעט תרומות סמליות הכסף משמש אותם לצבור רכוש נוסף, מה שהיו יכולים לעשות בלי מרבית הרכוש. זה נראה תמוה מעט; אנשים עם כוח השפעה רב, עם מאות מיליוני דולרים לרשותם, חסרי כל דאגת פרנסה, לא מנצלים את ההזדמנות שניתנה להם להשפיע על המציאות, בדרך וכיוון התואמים את הערכים והשקפת העולם שלהם. כדי להקטין מעט את העוול מסביב. לסייע לשכבות החלשות, לאתיופים, לפזורה הבדואית, לארגוני החברה האזרחית, לפלסטינים בגדה ובעזה. הרי יש מאות נושאים שמשוועים לכסף גדול חדש ומשפיע. אבל המיליארדרים

לא מעוניינים בכך, אין להם יומרה להשפיע על המציאות, להקטין את האי צדק, להפוך את המדינה למקום מעט יותר נסבל.

אבל, זכותם היא לעשות או לא לעשות בכספם כרצונם ואפשר שאין הם רואים את הדברים כפי שהם מוצגים פה.

אבל כאן ברצוני לסייג את דברי: אולי הם בורחים מפוליטיקה, כפי שהם מגדירים אותה, כמו מאש, אבל אין הם רשאים להתעלם ממה שעושים מיליארדרים מחו"ל שמנצלים את כספם להשקעות בארץ ובכך תורמים את חלקם לפגיעה חמורה במדינה.

הנה שתי דוגמאות.

בשנת 2006 הקים שלדון אדלסון, איש ימין קיצוני אמריקאי, את העיתון "ישראל היום" שכל מטרתו היתה לקדם את נתניהו לתפקיד ראש ממשלה ובהמשך לשמר אותו בתפקיד זה. החינמון הזה, "הביביטון", עוסק מיומו הראשון בשטיפת מוח המונית, תעמולה שכל מטרתה לקדם את האינטרס האישי של נתניהו תוך פגיעה והרס בכל כלי התקשורת בארץ, פגיעה אנושה לעתים.

פגיעה בעיתונות ובתקשורת החופשית היא פגיעה חמורה במרקם הדמוקרטי בישראל, בחזון הציוני של מדינה חופשית ואנשים חופשיים.

אבל עד היום לא קמו מיליארדרים מכאן שהתגייסו, עם כספם, כדי לעצור את ההליך ההרסני הזה, וכך אפשרו לבעל הון, שאינו מכאן, לזרוע הרס כה חמור בחברה בישראל.

כמובן שגם אם היה אדלסון אזרח ישראלי, היה מקום להתנגד למהלך ההרסני שהוא יזם יחד עם נתניהו. העובדה שמדובר באדם זר שלא מכאן שאיש לא קם לעצור בעדו רק מדגישה את הרפיון והאין אונות של אלו שיכלו לעמוד בפרץ ולא עשו דבר. ואין דבר פטריוטי מזה.

בשנת 2015 רכש לו בלוטניק, אוליגרך רוסי, את השליטה בערוץ 10 שהפך לערוץ 13 שבו הוא שולט היום. כמו במקרה של אדלסון, ברור היה לבלוטניק שמדובר בהשקעה הפסדית, שהוא מוכן לשאת בהם כדי לקדם את רצונו הפרטי של נתניהו. וכך כאשר יש הפסדים ניתן האות לפיטוריהם של מיטב הכתבים והעורכים בערוץ, מה שתואם בברור את שאיפותיו של נתניהו. מה שמדהים הוא שכדי לבלום את אדלסון ובלוטניק ואת ההרס שהם זרעו וזורעים בחברה הישראלית. נדרשת מחויבות של מספר מיליארדרים ישראלים להעמיד ביחד מדי שנה מספר עשרות מיליוני דולרים בלבד

אף אחד לא קם לעצור את המעשים הללו של שני מיליארדרים זרים, שלא חיים כאן ולא נושאים בתוצאות ההרסניות של מעשיהם, שנעשו בעזרת הכספים שהם מעבירים לכאן בהתאם לרצונו של נתניהו.

אז בשביל מה לנו מיליארדרים אם כשצריכים אותם הם אינם.